Schibsted
Aftonbladet är en del av Schibsted Media. Schibsted News Media AB är ansvarig för dina data på denna webbplats. Läs mer

Konst | Göteborgs konstmuseum

Här rör vi oss på tvärs mellan livet och döden

Årets Stenastipendiater närmar sig naturalismen på olika sätt

Fredrik Svensk

Publicerad 2026-01-06 04.00

Olle Norås: ”Vilda djur kom från jordens alla hörn” (2022). Foto: Olle Norås

+++

Trinidad Carrillo och Olle Norås på Göteborgs konstmuseum

Vad är egentligen en separatutställning i dag?

Hade du frågat mig för några år sedan hade jag nog svarat att en separatutställning trots all ideologisk

problematik är en möjlighet att omstrukturera det egna konstnärskapets historia genom att koppla samman vad man har gjort med rummet och den samtida publikens erfarenheter. Jag vet, det låter lite krystat och banalt, men på väg till Göteborgs konstmuseum kan jag inte komma på något bättre sätt att motivera min nyfikenhet på vad årets Stenastipendiater **Trinidad Carrillo** och **Olle Norås** åstadkommit.

När jag kliver in Carrillos gallerirum som hon kallar ”The room of the machines” blir det tydligt hur separatutställningen funkar som i en slags apparat för att pröva och stabilisera ett kritiskt förhållande till världen utanför utställningen – inte bara av konstnärskapet utan också ett viss rituellt förhållande till konst hos publiken. Installationen får mig helt enkelt att sitta där och titta, känna och tro på att detta är psykiskt viktigt, också för mig, och för konsten.

Trinidad Carrillo: ”The Deer and the Doe” (2020/2025). Ljudverket har samma titel, komponerat och framfört av Pentapolar Birds, med Stephanie Irvine på harpa. Inspelning och ljuddesign gjord av Fabian Roos (2025). Foto: Trinidad Carrillo

Carrillo gör detta genom att låta **Fabian Roos** pulserande ljudbild förstärka den andäktiga stämningen framför ett porträtt av hennes fars döda kropp. Tänk en visuellt upphöjd och vacker variant av **Hans Holbeins** 1520-talsskildring Död Kristus fast helt utan den grymma realitet Holbein ger den döda kroppen. Råheten hos Holbein påminner om hur jag minns sekunderna efter min egen fars bortgång för nästan exakt ett år sedan. Fråga mig inte varför, men jag tog en bild på mig och farsan just efter att kinderna sjunkit in. Det är en bild som förföljer mig dagligen trots att jag bokstavligen inte tittat

på den sedan bårbilen parkerade utanför den gult solblekta fasaden på Kullbergska sjukhuset i Katrineholm. Han på ena sidan, och jag kvar på andra.

Inför Carrillos fadersfigur smärtar bilden till igen som om jag gjort något förbjudet som hon kommit undan med. Hon har alltså fångat hela kroppen liggande horisontalt från sidan, och låtit slutartiden och framkallningsvätskorna förtrolla gränsen mellan liv och död vilket fått motivet att i bästa mening framstå som otidsenligt. Det är som om Carrillo har gjort sin far till en farao, och bjudit in oss alla att återupptäcka mänsklighetens ursprung i gallerirummets krypta. Om **Harry Burtons** ikoniska foto av hur egyptologen **Howard Carter** böjer sig ner över **Tutankhamons** guldsarkofag 1922 kom att cementera det forna Egypten som den västerländska civilisationens vagga öppnar Carrillo upp själva frågan om det fotografiska gestaltandet av livets början och slut.

Howard Carter, fångad på bild i samband med utgrävningarna i Konungarnas dal. Foto: Harry Burton / NBC

Sett mot denna bakgrund är det som om Carrillo binder samman något närmast förhistoriskt med något samtida och personligt i samma form av mytisk kontinuitet. Men samtidigt uppmärksammar hennes perfektionistiska upptagenhet med fotografisk form hur det alltid går att börja om någon annanstans, i ett annat mer personligt

och verkligt ursprung så som en död far. Det gör hennes utställning till en plats där alternativa genealogier framställs som en lika reell möjlighet som döden är sann. Runt omkring denna heliga kammare har får vi följa konstnärens upptagenhet vid träd och natur i skärningspunkten mellan animistisk vördnad och surrealistisk flykt.

För Olle Norås är naturen också central. I hans färgmässigt intensiva gouachemålningar på papper kryllar det av oväntade detaljer som får ytan att vibrera. Av informationsmaterialet framgår det att Norås älskar att vara ut i naturen. Det gör att det uppstår ett gap mellan tanken på skogens förmåga att omsluta ens upplevelse, och konstnärens sätt att isolera organiska abstraktioner mot kritvit bakgrund.

Frågan om dessa konstnärers olika former av naturalism för oss tillbaka till separatutställningens ursprung. För det är en historia som ofta börjar 1855 med anarkisten **Gustave Courbets** tillfälliga Pavilion du Réalisme på Avenue Montaigne, strax intill världsutställningen. Genom att ställa ut utanför salongssystemet bröt Courbet öppet med akademi och stat och manifesterade konstnärlig autonomi både institutionellt och estetiskt. Samtidigt etablerade utställningen realismen som konsthistorisk kategori och lade grunden till, just det, den första naturalismen. Kanske var det Courbets solo som faktiskt möjliggjorde inte bara konstnären som varumärke utan också den konsthistoriska och marknadsanpassade indelning av konsten i skolor och ismer, mot vilket det nya eller särskilda identifierats.

I dag lever vi i en tid när Stenastipendiets jury måste ses i förhållande till att konstens akademiska jurysystem imiterar vetenskapliga krav på kunskap och etik, och där inte bara fascistiska krafter utan också liberala intressen angriper de liberala konstinstitutionerna där separatutställningens plats är central som manifestation av individuell frihet.

När konstinstitutionens villkor försämras, försvagas dess kraft som ideologiskt skydd mot de brott mot

internationell rätt som sker på andra platser än inom de ekonomier som förser konsten med dess materiella förutsättningar. När jag går runt i Stenasalens gallerier kan jag liksom inte släppa tanken på hur denna paradox utmanat vad som länge framstod som separatutställningens acceptabla hemmaplan: spänningen mellan den enskilda människans möjlighet att ge sken av en annan värld för alla och människan som dömd till ideologientreprenör i fantasibranschen.

Fakta

KONST

» Trinidad Carrillo och Olle Norås

Stenastiftelsens kulturstipendium 2025

Läs mer

Kritcirkeln • 22 dec. 2025

Året med kritikerfamiljen 2025

Det är dax att sammanfatta konst- och scenkonståret 2025. Även i år har mycket intressant utspelat sig i gränslandet mellan dessa fält, därför följer Kritcirkeln och I själva verket samma procedur som förr...

97 min

Göteborgs konstmuseum Recension